

[Hans Rasmussen.]

delsen skabte vanskeligheder ved maskinernes overtagelse af det fysiske slid, har vi fornuftmæssigt efterhånden affundet os hermed. Det er nemlig samtidig et vigtigt moment, at arbejdskraften ikke er blevet overflødiggjort, men tværtimod er blevet sat ind på mere krævende opgaver, alt efter som industrialiseringen skred videre frem. Denne udvikling er vi absolut ikke blinde for på arbejdsmarkedet. Vi forstår udmærket, at automatiseringen har medført sindrigt opbyggede maskiner, som er i stand til at præstere en langt større produktion, effektivitet og hastighed end den menneskelige arbejdskraft.

Selvfølge lig rejser nye fremgangsmåder i produktionen problemer, og der er naturligvis adskillige fagstolte arbejdere, der med bekymring ser, at man reducerer deres anvendelse i erhvervslivets tjeneste, hvorved kvalifikationer og faglige interesser overflødiggøres, og sådanne fagarbejdere kan ikke som tidligere øve personlig indflydelse på arbejdets færdiggørelse, men det må vi affinde os med. Vi er borte fra den tid, hvor vi kunne pleje fagstolthed.

Bevægelighedsspørgsmålet i en moderne udviklet industri spiller en betydelig rolle. Der kan opstå vanskeligheder, hvis der f. eks. i industrien opstår flaskehalse, et problem, som vi i øvrigt i jernindustrien i det store og hele har fået bugt med. Der kan være lokale vanskeligheder med bevægeligheden, men med modsat fortegn, hvis man har rigeligt med arbejdskraft, men ikke den stedlige produktion at kunne henvise til. Når man diskuterer bevægelighedsproblemerne, bør man ikke overse de vanskeligheder, arbejderorganisationerne har fået i de tilfælde, hvor arbejdsgiverne har sat ikke-faglærte arbejdere til at udføre de faglærtes tidligere arbejde, men til en arbejdsløn, der ligger stærkt under den, der blev betalt de faglærte arbejdere, trods det at det var den samme proces, de blev sat til at udføre. En sådan spekulation i bevægelighed har naturligvis fremkaldt stærke protester, navnlig på tidspunkter, hvor vi lå langt fra den fulde beskæftigelsesgrad. Faglærte arbejdere opfattede det som et ønske om at gøre dem overflødigge til fordel for de ikke-faglærte, og bevæggrunden lå i den langt ringere arbejds-

løn. Fast og stabil fuld beskæftigelse er derfor den sikreste vej til endnu større bevægelighed, således som udviklingen navnlig i de seneste år har vist os.

Som forespørgerne fra venstre og det konservative folkeparti har formet deres forespørgsel til den højtærede statsminister, opfatter jeg det imidlertid på den måde, at der heri også ligger et tilsagn om at medvirke til, at der i overenskomster skal indføres bestemmelser, der muliggør, at hvis udførelsen af et arbejde overføres til andre arbejderkategorier end de traditionelle, må det betales med den pris, der hvilede på arbejdet. Gives der grønt lys for en sådan revision, vil bevægeligheden selvfølgelig mange steder kunne yderligere lettes. Det er en bestemmelse, som arbejdsgiverne hidtil har vægret sig stærkt ved at underskrive på; men har de ændret indstilling, får de selvfølgelig ingen vanskeligheder med arbejderne af den grund.

Til supplement af de forskellige lønsystemer har fagbevægelsen, hvad den højtærede statsminister også har været inde på, opbygget bestemmelser navnlig med henblik på arbejdsvurderingen. Når en arbejdsvurdering lægges til grund for arbejdets betaling, må lønnens størrelse være den samme, uanset om arbejdet udføres af faglærte eller ikke-faglærte, kvinder eller mænd, alt sammen noget, som jeg forstår er indført i den industri, som den ærede ordfører for forespørgerne har stået som leder af gennem mange år. Men når de ikke-faglærte arbejdere gennem en uddannelse efterhånden har specialiseret sig til at kunne overtage dele af de faglærtes arbejde, må der også heri ligge et udtryk for, at de kan opnå den samme løn. For så vidt dette kunne blive en generel foreteelse, der kunne vinde indpas i vore forskellige overenskomster, er jeg også sikker på, at bevægelighedsproblemet ville være sin løsning endnu mere nær.

Jeg tror således, at det havde været mere på sin plads, om venstre og det konservative folkeparti i stedet for at rette henvendelse til statsministeren ville have gjort deres indflydelse gældende i Dansk Arbejdsgiverforening og sikret en sådan lønbestemmelse i overenskomsterne, men som forespørgslen her er stillet, må jeg efter mit kendskab til arbejdsret både i teori og praksis, der giver